

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

295

Vragen van de leden **Recourt** en **Rebel** (beiden PvdA) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *de afdoening van strafbare feiten bij festivals* (ingezonden 29 augustus 2014).

Antwoord van Minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 20 oktober 2014). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 100.

Vraag 1

Kent u het bericht «Advocaat nodig bij controle festivals»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3

Is het waar dat tijdens het festival Lowlands dit jaar in totaal 119 zaken wegens drugsbezit zijn afgedaan? Klopt het eveneens dat al deze zaken door middel van een Openbaar Ministerie (OM)-strafbeschikking zijn afgedaan?^{2 3} In hoeveel van deze zaken hebben de verdachten direct de opgelegde boete betaald waarmee zij afstand van verzet en daarmee toegang tot een rechter hebben gedaan?

Antwoord 2, 3

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft mij meegedeeld dat tijdens het festival Lowlands dit jaar in totaal 122 zaken zijn afgedaan, waarvan 119 zaken wegens drugsbezit. Van de 119 zaken zijn er 95 zaken afgedaan met een OM-strafbeschikking: 89 zaken in de vorm van een geldboete en 6 zaken in de vorm van een werkstraf. In 36 van de 89 zaken waarin een geldboete is opgelegd, is er direct betaald en daarmee is afstand gedaan van de mogelijkheid tot verzet.

¹ Het Parool, 25 augustus 2014

² http://www.om.nl/algemene_onderdelen/uitgebreid_zoeken/@163001/lowlands-2014-0/

³ Advocaat nodig bij controle festivals, Het Parool, 25 augustus 2014

Vraag 4, 5

Is het waar dat al deze verdachten daardoor nu een strafblad hebben? Vormt dit strafblad een belemmering voor het verkrijgen van een Verklaring omtrent Gedrag (VOG), wat nadelig kan zijn voor hun verdere loopbaan? Zo nee, wat is er dan niet waar?

Acht u dit proportioneel, gelet op het feit dat het hier veelal first offenders betreft? Zo ja, waarom? Zo nee, wat zou dit probleem kunnen oplossen?

Antwoord 4, 5

Misdrijven en overtredingen gepleegd door natuurlijke en rechtspersonen worden geregistreerd in het Justitieel Documentatie Systeem (JDS). Het kan daarbij gaan om (on)herroepelijke veroordelingen, strafbeschikkingen, transacties, sepots en openstaande zaken. De norm hierbij is dat alleen overtredingen van minder dan € 100 niet worden geregistreerd in het JDS. In de wet justitiële en strafvorderlijke gegevens is geregeld welke afdoeningen als justitiële gegevens zijn aan te merken. Als iemand een VOG aanvraagt, doet de Dienst Justis een onderzoek naar het justitiële verleden van een natuurlijke persoon (of rechtspersoon). Als blijkt dat iemand in aanraking is geweest met justitie, beoordeelt Dienst Justis aan de hand van een screeningsprofiel of de strafbare feiten een belemmering (kunnen) vormen voor de afgifte van een VOG ten opzichte van het doel waarvoor de VOG is aangevraagd. Voor de beoordeling van de aanvraag van een VOG kunnen alle justitiële gegevens worden betrokken, behoudens justitiële gegevens ten aanzien van strafbare feiten die zijn afgedaan met een onherroepelijke vrijspraak. Niet elk belastend feit leidt automatisch tot een negatief advies of besluit. Zo wordt in eerste instantie onderzocht in hoeverre het profiel van de betrokkene een risico oplevert voor de samenleving en daarmee relevant is voor de specifieke taak of functie waarvoor de VOG wordt aangevraagd. Ook dienen de strafbare feiten waarop de justitiële gegevens zijn gebaseerd zich in beginsel binnen de terug te kijken termijn van vier jaren te hebben voorgedaan. Voor aanvragers die jonger zijn dan 23 jaar geldt een beperkte terugkijktermijn van twee jaren. Bij zeden -en ernstige geweldsdelicten en voor sommige functies wordt een langere terugkijktermijn gehanteerd. Ten slotte wordt ook rekening gehouden met het belang dat betrokkene heeft om de VOG te krijgen en de omstandigheden rondom de aanvraag, onder meer of de aanvrager eerder met justitie in aanraking is gekomen, de aard en ernst van de relevante justitiële gegevens (bijvoorbeeld één pil of een handelsvoorraad) en de leeftijd van de aanvrager.

Of de personen die een feit hebben gepleegd dat in het JDS wordt geregistreerd wel of geen VOG krijgen, hangt dus af van verschillende factoren. De VOG is een genuanceerd instrument dat zorgvuldig de belangen van een veilige samenleving en de persoonlijke belangen van de aanvrager afweegt om zo kwetsbare onderdelen van de samenleving te beschermen.

Vraag 6

Kunnen de consequenties minder ver strekken als zaken via een andere weg dan via de OM-strafbeschikking worden afgedaan? Zo ja, op welke wijze en waarom wordt dan niet voor die wijze gekozen?

Antwoord 6

Nee. Het is wettelijk niet toegestaan drugs in bezit te hebben en festivalgangers weten dit of behoren dit te weten. Het wordt ook duidelijk gecommuniceerd door de festivalorganisatie en er zijn voorafgaand aan het betreden van het ruimschoots mogelijkheden de drugs alsnog in te leveren. Als vervolgens toch bijvoorbeeld het bezit of de handel in drugs wordt geconstateerd, leidt elke strafrechtelijke afdoening – behalve een sepot wegens het ontbreken van verdachte worden aangemerkt – tot een registratie in JDS.

Vraag 7, 8, 9

Is het ook waar dat er naast cabins voor de recherche, de Forensische Opsporing, verbalisanten en het OM er geen ruimte was voor strafrechtadvocaten? Zo ja, waarom is daar niet in voorzien? Zo nee, waarom niet?

Acht u de kans aanwezig dat personen die mogelijk onder invloed van middelen zijn, zonder rechtsbijstand een niet altijd weloverwogen beslissing nemen ten aanzien van het aanbod van een OM-strafbeschikking, terwijl die

beslissing gevolgen kan hebben die zij op dat moment mogelijk niet overzien? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Deelt u de mening dat, mede gelet op de grote gevolgen van deze wijze van afdoening voor betrokkenen, de aanwezigheid van strafrechtadvocaten in genoemde en gelijkaardige situaties wel gewenst is? Zo ja, hoe gaat u dit in de toekomst bewerkstelligen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7, 8, 9

Het klopt dat er op het festivalterrein fysiek geen cabin was ingericht voor de advocatuur. Het vast stationeren van advocaten op festivals is naar mijn mening ook niet noodzakelijk. In algemene zin geldt dat de verdachte wordt gewezen op zijn rechten en in de gelegenheid wordt gesteld om een advocaat te spreken. Als de verdachte een advocaat wenst te spreken, wordt hij naar een nabijgelegen politiebureau gebracht waar de piketadvocaat, of de voorkeursadvocaat, wordt opgeroepen. Er kan op verschillende momenten rechtsbijstand worden ingeschakeld, de keuzemogelijkheden en consequenties worden goed uitgelegd, er wordt geen druk uitgeoefend en de verdachte kan in vrijheid beslissen of hij een boete al dan niet direct betaalt, of een taakstraf accepteert.

Een van de effecten van alcohol- en/of druggebruik is dat dit het beoordelingsvermogen van mensen beïnvloedt. Dat betekent dat zij de risico's en kansen van een situatie moeilijker kunnen inschatten. Daarnaast is niet uit te sluiten dat festivalgangers sneller geneigd zijn in te stemmen met een boete om niet het risico te lopen de deelname aan het festival te missen. Vooropgesteld moet echter worden dat de gevolgen van het handelen onder invloed van drugs of alcohol in beginsel voor rekening van de dader komen. Dat neemt niet weg dat de rechten van verdachten gewaarborgd dienen te zijn. Om die reden is bij evenementen een officier van justitie aanwezig om de procedures en keuzemogelijkheden aan verdachten toe te lichten.

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft mij meegedeeld dat als een aangehouden verdachte dusdanig onder invloed is van middelen dat hij niet helder kan communiceren, de politie deze verdachte niet het proces van directe afdoening in laat gaan, maar ter ontzuivering naar het cellencomplex van het meest nabijgelegen politiebureau laat overbrengen. Het kan gebeuren dat een verdachte tijdens het politieverhoor prima aanspreekbaar is, maar in het gesprek met de officier niet helemaal helder overkomt. In een dergelijk geval zal – in geval van het opleggen van een geldboete – altijd een acceptgiro worden toegezonden, dan wel het dossier aan het parket worden ingezonden.